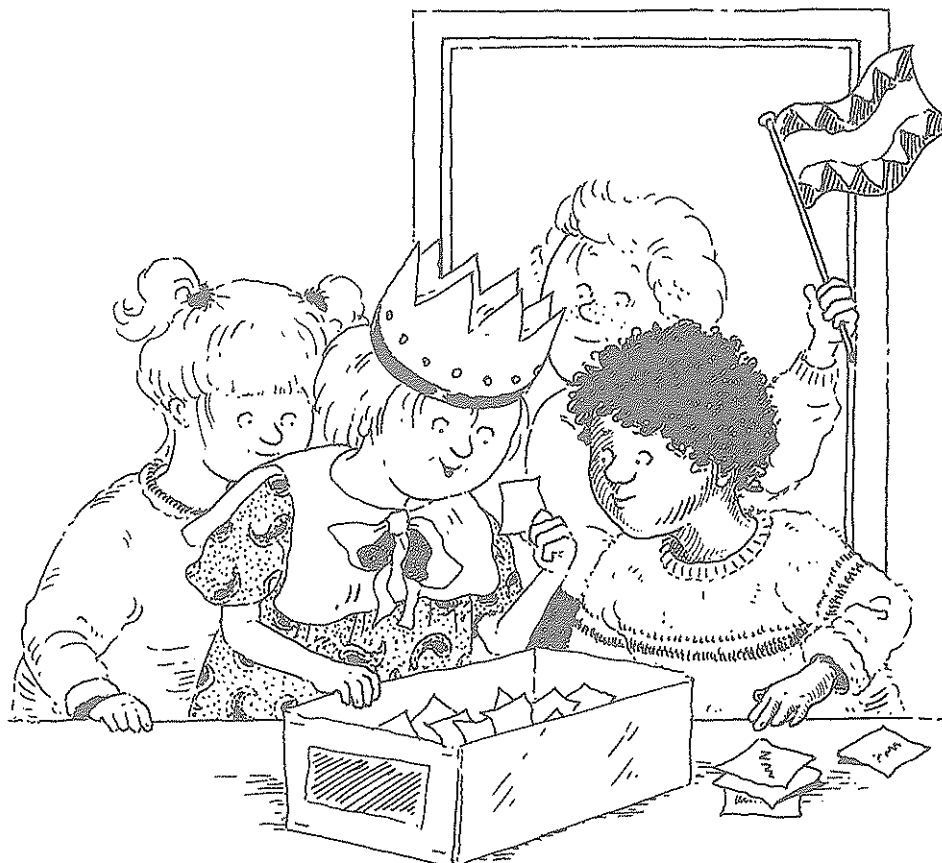

Er is een jarige in de groep. Het is feest, thuis en op school. Hoe gaan we dat nu vieren in de groep? U schrijft de namen van alle kinderen uit de groep op kleine kaartjes en stopt die in een grote doos. Laat de jarige de namen trekken van de kinderen voor de versierploeg, voor de hapjesploeg, voor de cadeauploeg en voor degenen die op visite komen in de poppenhoek (visiteploeg). De jarige wordt door één of twee kinderen beziggehouden, eventueel in een andere klas. Alle ploegen kunnen intussen 'in het geheim' aan het werk gaan. Op de groepstafels liggen de spullen al klaar:

Versierploeg: slingers, gekleurd papier, lijm, scharen, ballonnen.

Hapjesploeg: kaas, prikkers, uitjes, worstjes, augurken.

Cadeauploeg: allerlei mooie doosjes, papier, lijm, scharen, zelfgemaakte tekening, kleiwerkje, enzovoort.

Visiteploeg: bekers, limonade, wat snoeperij.

De kinderen gaan aan het werk. U noteert de namen van de kinderen in elke ploeg, zodat u bij een volgende verjaardag kunt bijsturen in de taakverdeling. Alle kinderen zijn nu bezig met de verjaardag van één kind. Niemand wordt buitengesloten.

Nadat de verjaardag gevierd is, volgt een kringgesprek, misschien pas de volgende dag.

Enkele vragen die daarbij houvast kunnen bieden:

Wie is wel eens op een verjaardagsfeestje gevraagd?

Wie heeft eens iemand uitgenodigd voor een feestje?

Waarom koos je toen die kinderen?

Ben jij wel eens overgeslagen?

Hoe voelde je je toen?

Hoe zou je het vinden om nooit gevraagd te worden?

Zijn er kinderen die altijd gevraagd worden?

Zijn er ook kinderen die nooit gevraagd worden?

Zou je dat willen veranderen?

Situatie

Kring

Bedoeling

Zich inleven in gevoelens en gedachten van anderen en hiermee rekening houden (17.2.4).

Materiaal

Doos met naamkaartjes. Spullen voor de versierploeg, de hapjesploeg, de cadeauploeg en de visiteploeg.

Organisatie

Dit is ook een geschikt onderwerp voor een ouderavond. Ouders moeten soms bewust gemaakt worden van het feit dat er kinderen zijn die altijd uit de boot vallen; het kan hun eigen kind betreffen. Geef de ouders eventueel 'regels' met betrekking tot kinderfeestjes: deel uitnodigingen altijd buiten school uit, praat thuis eens met uw kind over dit onderwerp. Het is misschien een idee, als de groep klein is, om alle kinderen uit te nodigen.

Jaarkalender

Bij de verjaardag van een kind. Zeker ook geschikt aan het begin van een nieuw schooljaar om de verjaardag te vieren van kinderen die in de zomervakantie jarig zijn geweest.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Komt er in de loop van het schooljaar verandering in de situatie van 'buitenbeentjes'?

Een cadeau voor...

W ACTIVITEIT

Er is er een jarig, hoera, hoera!
Dat kun je wel zien, dat is...

In de kring praat u met de kinderen over cadeautjes krijgen en geven. Aan de volgende vragen kunt u tijdens het gesprek denken:

Wanneer geef je iemand een cadeau?

Waarom doe je dat?

Wat geef je dan?

Hoe doe je dat?

De kern van het gesprek zou kunnen zijn: je geeft een cadeau, omdat je iemand aardig vindt en je geeft dan wat de ander graag wil hebben, waar die ander blij mee is.

Na dit kringgesprek laat u een groepje kinderen cadeaus maken voor de jarige Job. Er is al gesproken over wat je zou kunnen geven. U biedt de kinderen een veelheid van materiaal aan, zoals gekleurd papier, tekenmateriaal, stenen om te beschilderen en klei.

Bij het maken van een cadeau hoort ook het verpakken. Tijdens het werk kunt u de kinderen suggesties geven over wat ze kunnen maken: slingers, feestmuts, beschilderde steen, zelfportret, kleibeeldje.

Na afloop van de werkles bieden de kinderen de cadeaus aan het jarige kind aan. Het is leuk om dan nog eens een paar liedjes te zingen, de jarige te feliciteren, eventueel te laten trakteren.

Variatie

Een cadeau maken voor een ziek kind of voor een kind dat gaat verhuizen.

Feesten

DRAAIBOEK

46

Situatie

Kring

Hoekenwerk

Bedoeling

Attitude-ontwikkeling met betrekking tot zorg voor onze omgeving (17.3.2).

Materiaal

Gekleurd papier, tekenmateriaal, klei, verf, stenen en clo-setrolletjes.

Inpakpapier, plakband, lijm, strik.

Jaarkalender

Bij de verjaardag, verhuizing of ziekte van een kind.

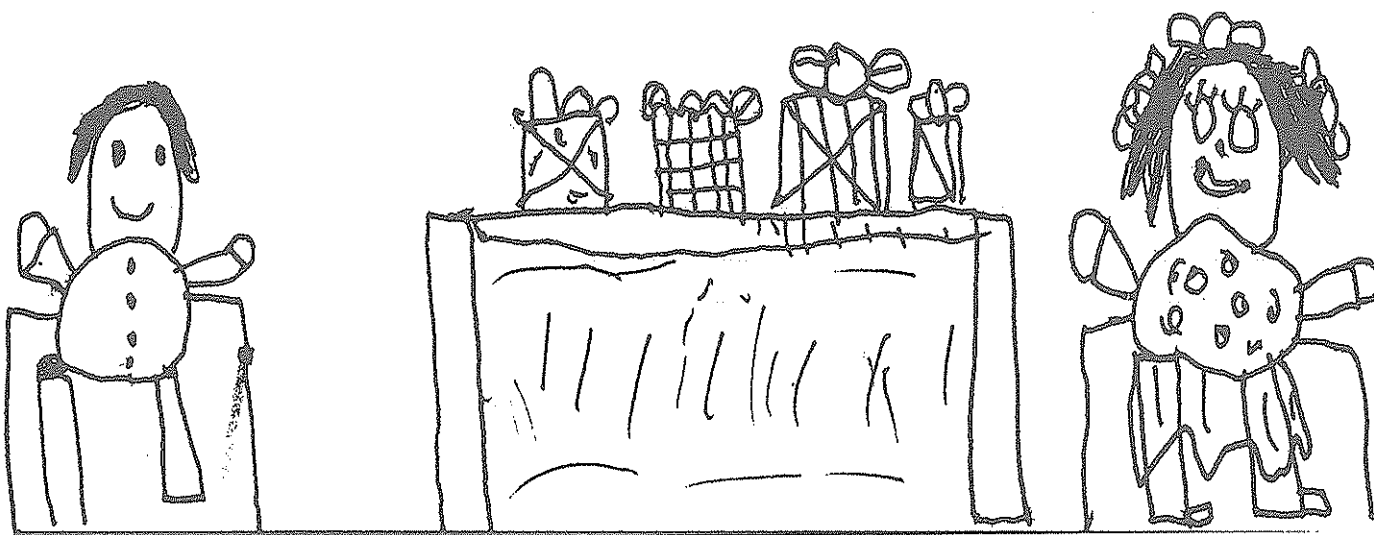
Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Moet u ondersteuning geven bij materiaalgebruik/werktechniek?

Op een vertelplaat (of in een prentenboek) staan allerlei dieren. Die dieren doen allerlei verschillende dingen. De kinderen bekijken de plaat goed. Ze vertellen wat de dieren doen. Intussen stelt u vragen: Waarom zou die haan zo parmantig rondlopen? Zou het varken het fijn vinden in de modder? Lijkt het niet alsof het schaap lacht? Heb je wel eens een poes gezien die blij is?

Vervolgens doen de kinderen om beurten voor hoe verschillende dieren laten zien dat ze blij zijn. In eerste instantie kiest u voor de meer 'bekende' dieren.

Hoe doet een hond, als hij blij is?

Hoe laat een poes dat merken?

En een hamster, een kip of een konijn?

Na elke 'uitbeelding' vraagt u aan de kinderen waaraan je kon zien dat het dier blij was. Vervolgens komen andere dieren aan bod, zoals een koe, paard, varken, vis, vogel, enzovoort.

U kunt afsluiten met het volgende versje:

Jarig

Kijk, het beertje Pippeloentje
zit daar in het paviljoentje,
in het witte paviljoentje met de vlag,
met drie andere kleine beertjes
en ze eten juttepeertjes,
want het is vandaag een hele leuke dag.

En het beertje Pippeloentje
krijgt een fietsje en een zoentje.
Hij is jarig, en hij wordt vandaag drie jaar.
Pippeloentje en zijn vrindjes
hebben mooie blauwe lintjes,
hele mooie blauwe lintjes in hun haar.

En ze eten met z'n viertjes
een pond zuurtjes met papiertjes,
erge prachtige papiertjes, groen en rood.
En het beertje Pippeloentje
eet tien rode en één groentje
en daarna nog zeven stukken krentenbrood.

Maar hij is niet ziek geworden.
Hij is helemaal in orde
en zo lekker als een hoentje,
kleine beertje Pippeloentje.

Uit: Annie M.G. Schmidt, *Ziezo* (Querido, Amsterdam).

Variatie

Op bezoek gaan bij een kinderboerderij (of bij een kleuter die op een boerderij woont). Lijken de dieren blij, droevig, uitgelaten? Iemand uitnodigen die veel van dieren weet (werknemer kinderboerderij, dierenarts, ouder). De kinderen mogen hem/haar allerlei vragen stellen over hoe dieren zich gedragen.

Situatie

Kring

Werkles

Bedoeling

Ervaringen en kennis opdoen met en van dieren (16.4).
Huisdieren, kinderboerderij (16.4.1).

Materiaal

Een grote vertelplaat (prentenboek) met daarop allerlei dieren.

Organisatie

Als u naar de kinderboerderij gaat, is de nodige voorbereiding gewenst. Inschakelen van hulpouders kan veel ondersteuning geven.

Leerlijn

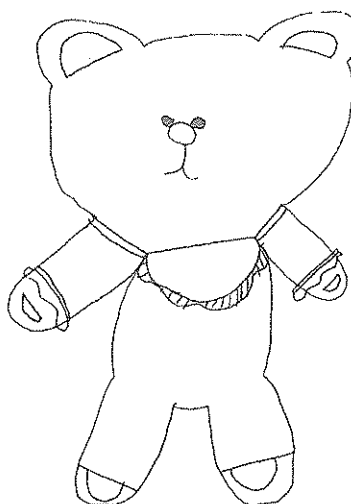
☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Worden de dieren door de kleuters met elkaar vergeleken?

Vallen de grote onderlinge verschillen in het uiten van blijdschap op?

Een gezamenlijke afsluiting van de week of maand is op veel scholen een vast gebruik. In dit lesidee vindt u een activiteit voor uw groep die aan zo'n afsluiting een extra feestelijk tintje geeft. U gaat met de kinderen tuinkers zaaien. En wel zoveel dat u, als de tuinkers groot genoeg is om geoogst te worden, genoeg heeft om alle kinderen op school te trakteren op een 'hapje lente': een toastje met tuinkers! In het midden van de kring liggen: een aantal oude dienbladen of bakken, een zak potaarde, een zak watten, zakjes tuinkers en twee plantenspuiten. U vraagt de kinderen of ze kunnen bedenken wat je met die spullen zou kunnen doen. Laat hen de vochtige aarde en de droge watten eens voelen. Vraag of hun iets opvalt. Hoe zouden we nu die watten bij het zaaien kunnen gebruiken?

Vervolgens laat u de kinderen een dunne laag watten over de dienbladen uitspreiden en enkele andere bakken met potaarde vullen. Als de watten natgespoten zijn, kan de tuinkers gezaaid worden. Zet de bakken op een lichte (niet te warme in verband met schimmelvorming) plaats en zorg dat de kinderen er zicht op houden. Zo kunnen ze de groei volgen en de ontkiemende plantjes in de gaten houden. Op tijd weer vochtig maken. (Eventueel cellofaan erover.)

Zet de zakjes met het plaatje van de volggroeiende tuinkers bij de bakken. De kinderen kunnen op deze manier zelf in de gaten houden wanneer de plantjes groot genoeg zijn om er toastjes mee te beleggen. Ook sneetjes casinobrood die u na het beleggen in vieren deelt, zijn heel smakelijk. Vraag voor het klaarmaken van zoveel hapjes de hulp van kinderen uit groep 7 en 8 of van ouders. Als de toastjes op borden gelegd worden, kunnen de kleuters als heuse 'gastvrouwen' en 'gastheren' gaan uitdelen. Reken maar dat ze daar trots op zijn!

Situatie

Kring

Bedoeling

Verzorgen van planten (16.3.1).

Groeiprocessen volgen en verwoorden (16.3.4).

Materiaal

Oude dienbladen of bakken, potaarde, watten, twee plantenspuiten en zakjes tuinkers (vier à vijf per vijftwintig leerlingen).

Scharen om te oogsten. Boter en toastjes (casinobrood) en eventueel wat suiker om over de tuinkers te doen.

Jaarkalender

Lente.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Volgen de kinderen de veranderingen?

Een groen balletje.
Je stopt het in je mond.
Je zuigt erop
en zuigt en zuigt...
Het balletje is blauw!
Je zuigt door en
de kleur verandert weer.
Wel vijf keer. Tot er een klein
wit bolletje over is.

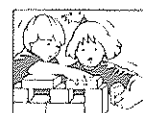
Uit: Hans van de Pol, 'Elke dag een andere kleur' in *Jippo*, 7 april 1984 (Malmberg, Den Bosch).

Hoe zou het komen dat de kleur van het balletje steeds verandert?
Het lijkt wel toverij! U geeft (alle) kinderen een toverbal. Alle
kleuren die ze te voorschijn zuigen, mogen getekend/gekleurd/
geverfd worden op een groot vel papier. Gebruik daarvoor de
linkerkant.
Op een grote tafel liggen allerlei herfstbladeren. De kleuters zoeken
herstbladeren met dezelfde kleur/kleuren als de kleuren die op hun
vel papier voorkomen en plakken die erbij.
Daarna gaat u in op de kleurveranderingen. De toverbal krijgt
verschillende kleuren door erop te zuigen. Hoe komen de
herfstbladeren aan zoveel kleurtjes? De kinderen bekijken de
herfstbladeren op de tafel:
Welke kleuren zie je?
Waren de bladeren eerst ook zo?
Waar kun je deze bladeren vinden?
Hoe komt het dat de bladeren afvallen?
Is het buiten nog lekker warm?

Na het gesprekje legt u in eenvoudige bewoordingen uit waarom
bomen en struiken in de herfst hun bladeren verliezen. De boom
krijgt minder voedsel binnen. De bladeren kunnen niet meer
'verzorgd' worden. Soms bevriezen de blaadjes ook. Na de winter
komen er weer nieuwe bladeren aan de takken.

Tijdens een herfstwandeling gaat u met de groep op zoek naar
herfstkleuren. Sta regelmatig stil om de kinderen bewust te laten
kijken. Allerlei bladeren worden verzameld. Terug in de klas maken
de kinderen een grote bladerenslinger.

Situatie

Werkles

Buitenwerk

Bedoeling

Verkennen van de omgeving;
onderscheiden en benoemen
(16.1).
Het wisselen van de seizoe-
nen (16.5.1).

Materiaal

Een bonte verzameling herfst-
bladeren.
Grote vellen papier.
Een toverbal per kind.

Organisatie

Voor u met dit lesidee begint,
moet u wat herfstbladeren ver-
zameld hebben. Zorg voor
kleurschakeringen.
Bij de herfstwandeling kunt u
de hulp van enkele ouders vra-
gen. Praat eerst even met de
ouders door wat u met de kin-
deren hebt besproken vóór de
herfstwandeling.

Jaarkalender

Dit lesidee wordt uitgevoerd
aan het begin van de herfst.

Leerlijn

- ☐ Groep 1.
- ☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Ontdekken de kinderen een
volgorde: eerst groen, daarna
geel en tenslotte bruin? Even-
tueel bladeren met eenzelfde
vorm op 'verkleuringsvolgorde'
laten leggen.

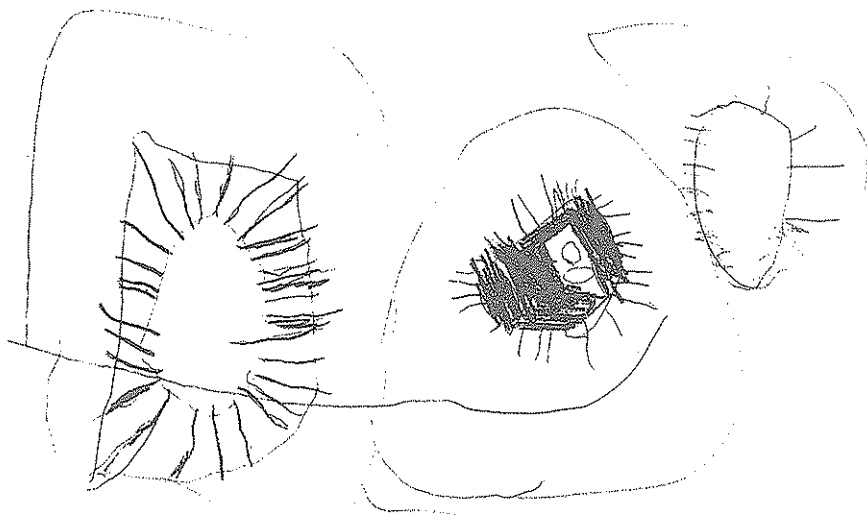
We gaan een gezellig feest vieren met lekkere hapjes. Die hapjes maken we zelf. Met dit lesidee kunt u aansluiten bij een actuele gebeurtenis, bijvoorbeeld een verjaardag of schoolfeest. U vertelt enkele dagen voor het feest dat u een heleboel lekkere hapjes wilt uitdelen. Het is wel te veel werk om die helemaal alleen te maken. Samen bedenken de kinderen wat gezellige hapjes:

- Toastjes met kaas of ei en ketchup voor een feestschaal.
- Grote eetstokken (satéstokken) met augurk, worst, uitjes.
- Versierde bananen.
- Kleine broodjes met worstjes, opgespoten met mayonaise.
- Appelmannetjes versierd met krenten.
- Beschuit met beleg van hagelslag, suiker, enzovoort.

Na het bedenken van de hapjes gaan de kinderen in groepjes overleggen welk hapje ze samen zullen gaan maken. Op een vel papier maakt u per groepje een 'boodschappenlijst'. De boodschappen geeft u met behulp van een tekening op de lijst aan. Nadat u inkopen hebt gedaan, worden de lijsten in de klas gehangen. Op de dag van het feest liggen alle ingrediënten op een grote tafel midden in het lokaal. Om de beurt mag een kind van de groep iets van de tafel halen. De andere kinderen controleren aan de hand van de boodschappenlijst of het goed is. Elke groep heeft een grote schaal gekregen. De kinderen gaan een mooi versierde feestschaal maken. Voor elke groep liggen er nog enkele extra ingrediënten klaar: blaadjes gewassen sla, komkommer, tomaat. De groepen zetten hun versierde schaal op een lange tafel (of enkele tafels tegen elkaar). Over elke schaal wordt gepraat en een paar kinderen mogen proeven. Bij het gesprekje over de resultaten stelt u enkele vragen:

- Hoe hebben jullie de hapjes gemaakt?
- Hoe hebben jullie je schaal gemaakt?
- Wat heb je er allemaal bij gebruikt?
- Welke schaal ziet er gezond uit? Kun je ook vertellen waarom?
- Hoe zal iets smaken: zout, zoet, zuur?
- Past alles wat op deze schaal ligt bij elkaar (smaak, soort en kleur) en waarom wel/niet?
- Van welke schaal zou jij nu eens het liefst een hapje willen nemen? Waarom? Hoe zou het smaken? Proef maar eens!

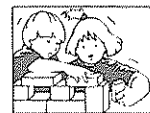
Limonade voor elk kind maakt het feest compleet. Smakelijk!

Situatie

Kring

Werkles

Bedoeling

Ervaringen en kennis opdoen met en van voedsel (16.6).

Materiaal

Allerlei ingrediënten om lekkere hapjes mee te maken: worstjes, augurken, tomaat, sla, uitjes, bananen, appels, krenten, radijsjes, mayonaise, ketchup, gekookte eieren, zout, satéstokjes. Grote schalen om de hapjes (versierd) op uit te stellen; voor elke groep een schaal. Messen, lepels en vorken.

Organisatie

Dit lesidee wordt in twee keer uitgevoerd. De eerste keer praat u met de kinderen naar aanleiding van een feest dat over een tijdje gevierd wordt en over het maken van lekkere hapjes. De kleuters mogen in groepjes zelf bepalen welke hapjes ze willen maken. Zij geven ook aan wat ze daarvoor nodig hebben. Dit gaat u voor hen kopen. U kunt hierbij best hulp van ouders gebruiken. Op de dag van het feest worden de hapjes gemaakt en natuurlijk opgegeten.

Leerlijn

- ☐ Groep 1.
- ☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Letten ze bij het opmaken van de schaal ook op de kleurencombinatie? Kunnen ze aangeven waarom ze iets zout of zoet of zuur vinden? Zijn ze alert op wat gezond en wat minder gezond is?

Poppenfeest

In 't land van Barrelie Warrelie Woen,
daar staat een groot kasteel.
De deur is blauw en 't dak is groen,
de torentjes zijn geel.
Wie woont daarin? Wie zit daarin?
Daar woont de poppenkoningin,
ze heeft een kuiltje in haar kin
en schoentjes van fluweel.

En ieder jaar geeft zij een bal
en daar komt ied're pop;
een feest van tralderalderal
met polka en galop.

Uit: Annie M.G. Schmidt, *Ziezo* (Querido, Amsterdam).

Nadat u bovenstaand stukje uit het versje 'Poppenfeest' hebt voorgelezen, praat u met de kinderen over allerlei gebeurtenissen waarbij feest wordt gevierd: een verjaardagsfeest, een geboortefeest, het sinterklaasfeest, het Kerstfeest, het suikerfeest (Turks), een trouwfeest. Terwijl de kinderen over bovenstaande feesten praten, helpt u hen om na te gaan wanneer, op welke dag, dat feest gevierd werd. U kunt hier ook ingaan op de verschillende seizoenen waarin bepaalde feesten gevierd worden.
Kon je toen lekker buiten spelen?
Was het koud of warm?
Is het al lang geleden, denk je?
Wie was eerst jarig, je papa of jij?
Was je eerst jarig of was het eerst Kerstfeest?

In het gesprek wordt nagegaan in welke volgorde de feesten gevierd worden. In de klas heeft u waarschijnlijk een verjaardagskalender hangen. De verschillende jaarfeesten worden in de kalender gehangen. Op deze wijze ontstaat een grote waslijn vol feesten. De waslijn bestaat dan uit de verschillende verjaardagsfeesten en door middel van plaatjes of voorwerpen komen daar nu de 'algemene' feesten tussen te hangen. Alle feesten die in de groep gevierd worden, komen aan de waslijn. Aan de hand van de waslijn wordt dan duidelijk welk feest eerst komt, welk feest daarna, enzovoort. Als beginpunt op de waslijn neemt u een feest dat heel spoedig gevierd zal worden of pas gevierd is.
De kinderen kunnen ook een eigen waslijn met feesten maken. U hebt hiervoor een groot vel papier nodig waarop u een waslijn met knijpertjes getekend hebt. Als beginpunt kiest u voor elk kind de eigen verjaardag. Met behulp van doeblad W15 gaan de kinderen hun eigen waslijn invullen.

Situatie

Kring

Werkles

Bedoeling

Rangschikken van gebeurtenissen en processen (15.2.2).

Doeblad W15

Materiaal

Waslijn met knijpers.
Afbeeldingen of voorwerpen die iets met een feest (sinterklaas, Kerstmis, verjaardag, geboorte) te maken hebben.

Organisatie

Het gesprek over de feesten kunt u met alle kleuters samen houden.

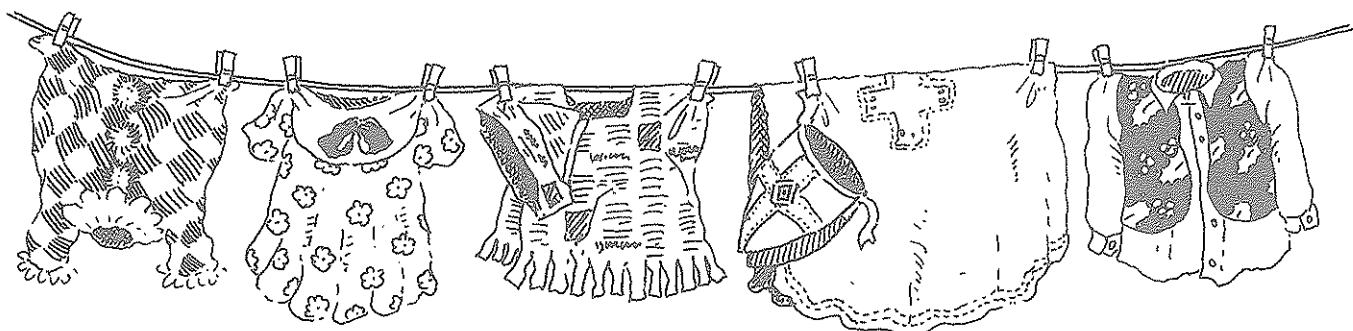
De feesten op een waslijn zetten en werken met het doeblad W15 zijn het meest geschikt voor oudste kleuters. Vooraf moet u voor alle oudste kleuters op een groot vel papier een waslijn getekend hebben. Als beginpunt is de verjaardag van elk kind aangegeven.

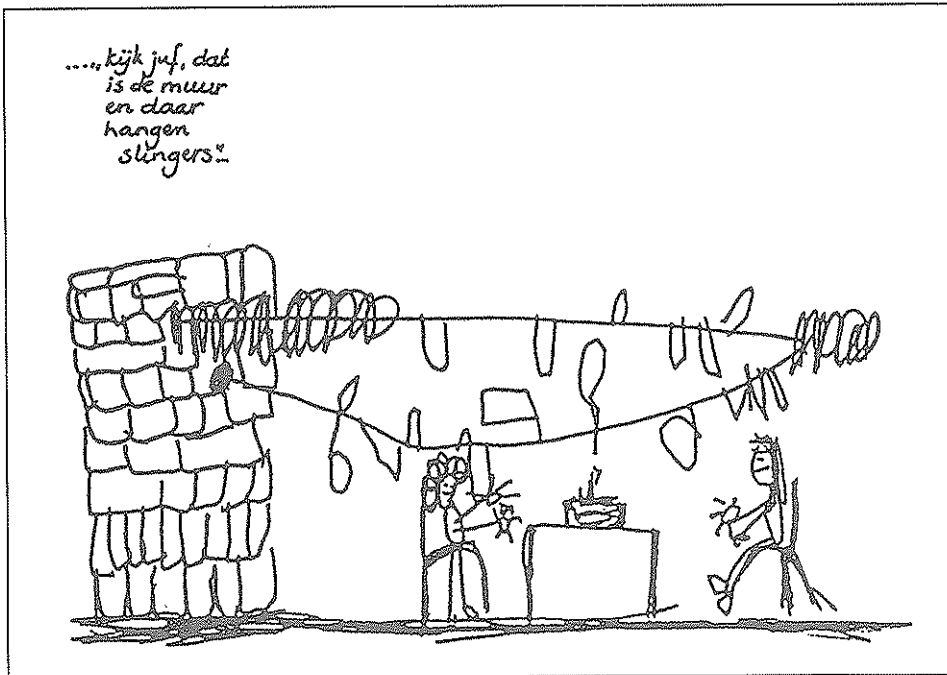
Leerlijn

- ☐ Groep 1.
- ☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Let u bij het gesprek over de volgorde eens speciaal op die kleuters van wie u denkt dat zij er veel moeite mee hebben. U kunt hun een extra beurt geven en hen bij het werken met het kopieerblad individueel begeleiden.

....,kijk juf, dat
is de muur
en daar
hangen
slingers..

De pop is jarig en dus versieren we de poppenhoek. U zit met de kinderen in een kring zo dicht mogelijk bij de poppenhoek. Eén pop heeft een kroon op: een verjaardagskroon zoals u gewoonlijk voor de kinderen maakt, wanneer ze jarig zijn. U vertelt dat je aan de kroon natuurlijk kunt zien dat de pop jarig is. U vraagt waaraan je zoal nog meer kunt zien dat er feest is. Wat zie je allemaal als er ergens een feest gegeven wordt? Ongetwijfeld zullen er reacties komen als: slingers, een versierde stoel, een taart en cadeautjes!

Omdat de pop jarig is, gaan we vandaag de poppenhoek versieren. U heeft hiervoor verschillende (stevige) slingers verzameld en enkele opgeblazen ballons aan een touwtje. U kunt kant en klare slingers nemen of de slingers die de kinderen gemaakt hebben in lesidee

Feestslingers maken. Geef opdrachten in de trant van:

Peter, hang jij eens een slinger zo hoog mogelijk voor het raam.

Loes, hang jij eens een slinger zo laag mogelijk voor het raam.

Joost, kun jij je slinger nu eens in het midden, tussen de andere twee slingers, ophangen? (De kinderen die een beurt hebben gehad, mogen nu ook aanwijzingen geven.)

Wie kan er een slinger boven de poppenhoek ophangen?

Wie kan daar nu een slinger onder hangen?

Hein, zal deze slinger lang genoeg zijn om hem van deze hoek naar die hoek te hangen?

Jan-Willem, kun jij een ballon links van het raam hangen?

Wie zou er een ballon tussen twee slingers kunnen hangen?

Blijf erop letten dat u in uw vragen en opdrachten begrippen als: *hoog, laag, onder, boven, tussen, midden* gebruikt. Laat de kinderen tevens verwoorden waar hun slinger/ballon hangt.

Situatie

Kring

Bedoeling

Hanteren van ruimtelijke begrippen in toepassingen en ruimtelijke probleempjes (14.3.1).

Manipuleren met begrippen van plaats en richting (14.3.2).

Materiaal

Slingers, ballons aan een touwtje, plakband, punaises.
Krukje/trap.

Organisatie

Zet een pop een kroon op en maak voldoende ruimte om bij de poppenhoek in de kring te zitten.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Zijn de kinderen in staat de opdrachten uit te voeren?

Met welke begrippen hebben welke kinderen nog moeite?